

Magazine

PROEFDIERVRIJ

Fund
Humane4Animals

Bloemen op
Wereldproefdierendag

**‘Leveronderzoek
zonder proefdieren’**

Interview met professor Peter Olinga

Over Proefdiervrij

Stichting Proefdiervrij werkt, samen met bijna 50.000 donateurs, aan een toekomst zonder proefdieren. Steeds meer mensen raken ervan doordrongen dat proefdieren daadwerkelijk kunnen worden vervangen door de ontwikkeling van proefdiervrij onderzoek.

Het ontwikkelen van proefdiervrij onderzoek vereist een nieuwe en creatieve benadering van oude vragen. Wetenschappers, ondernemers, de overheid en de maatschappij moeten openstaan voor innovatieve onderzoeksmethoden en zich hiervoor inzetten. Het is heel goed mogelijk om in de toekomst proefdieronderzoek overbodig te maken. Proefdiervrij onderzoek is beter voor mens én dier!

Lees het Proefdiervrij Magazine digitaal

Wilt u ons magazine niet meer per post ontvangen, maar lezen op het beeldscherm? Mail naar receptie@proefdiervrij.nl met in de onderwerpregel 'magazine voortaan digitaal'. Geef in deze mail ook uw adresgegevens door voor een extra check. Voortaan ontvangt u dan de laatste informatie in onze nieuwsbrief met een link naar het nieuwste magazine.

Wij vinden het tijd voor proefdiervrij onderzoek!

Colofon

Proefdiervrij Magazine verschijnt vier keer per jaar en wordt gratis toegezonden aan de donateurs van Proefdiervrij.

Redactieadres

Stichting Proefdiervrij
T.a.v. Redactie
Groot Hertoginnelaan 201
2517 ES Den Haag
Tel. 070 - 306 24 68
KvK: 27183084
Rekeningnummer Triodos:
IBAN: NL30TRIO0254649718
BIC: TRIONL2U
redactie@proefdiervrij.nl
www.proefdiervrij.nl

Foto cover

iStock

Vormgeving en druk

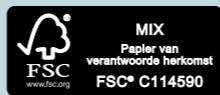
Drukproef

Blinden en slechthorenden

Proefdiervrij Magazine wordt ook uitgegeven op Daisy cd.
Bel voor informatie naar
Eddy Soffers, Proefdiervrij,
070 - 306 24 68

GOED DOEL

DIT MAGAZINE IS GEDRUKT OP FSC PAPIER

Marja en Teun

Voorwoord

De inzet van onze donateurs

Ieder kwartaal publiceren wij een nieuw onderzoek op het gebied van proefdiervrije testen. Dit kwartaal staat proefdiervrij onderzoek naar leverziekten centraal. Ook praten we u bij over andere lopende onderzoeken. Er gebeurt zo veel op het gebied van vervanging van dierproeven dat we een dubbeldik nummer zouden kunnen maken! Ook wil ik bijzondere aandacht vragen voor onze donateurs die enthousiast bezig zijn om onze missie te versterken en uit te dragen. Zoals de mevrouw, die haar verjaardagsgeld aan een van onze projecten doneerde. En Aisha Halidu die een petitie voor autisme-onderzoek zonder proefdieren heeft opgezet. Zo lopen wij iedere keer aan tegen donateurs die leuke acties opzetten om de proefdieren te steunen. In dit magazine roepen wij u op om uw creativiteit en connecties met ons te delen. Denk met ons mee over fondsenwervende activiteiten (zie pag. 9) of word reporter voor Proefdiervrij (pag. 13). Als we samen de schouders eronder zetten komt een proefdiervrije wereld nóg sneller dichterbij!

Marja Zuidgeest

Directeur Proefdiervrij

Inhoud

- 04 Leveronderzoek zonder proefdieren
- 06 Bijzondere aflevering van Het Klokhuis
- 07 Boekbespreking
- 07 Fund Humane4Animals
- 08 Hoe staat het eigenlijk met...
- 09 Oproep: fondsenwerfers voor Proefdiervrij
- 09 Bijzondere giften
- 10 Bloemen op Wereldproefdierendag
- 11 Anderen aan het woord
- 11 Wat opviel in Social Media
- 12 De week van Saskia
- 13 Gezocht: reporters voor Proefdiervrij!
- 14 Lezersvraag
- 14 Mooie dingen uit het buitenland
- 15 Historisch materiaal
- 16 Proefdiervrije artikelen

Foto: iStock

Op de voorkant

Op de voorkant treft u een foto van een beagle. In dit magazine staat proefdiervrij onderzoek naar leverziekten centraal. Het gaat hier om leverziekten die kunnen ontstaan als gevolg van overgewicht. Met name beagles zijn berucht om hun onverzadigbare eetlust. Het zijn dus niet alleen mensen voor wie het moeilijk is om verleidingen te weerstaan.

Tip

Heeft u het blad gelezen? Gooi het niet bij het oud papier, maar leg het ergens neer waar meer mensen komen. Zoals bijvoorbeeld de wachtkamer bij de huis- of dierenarts of de leestafel in de bibliotheek. Zo brengt u bij meer mensen het belang van de ontwikkeling van proefdiervrij onderzoek onder de aandacht.

Volg Proefdiervrij via social media en www.proefdiervrij.nl

Leveronderzoek zonder proefdieren

Proefdiervrij sprak met professor Peter Olinga van de Rijksuniversiteit Groningen. Hij is universitair hoofddocent en betrokken bij de ontwikkeling van proefdiervrij onderzoek naar leverziekten. Proefdiervrij financiert zijn onderzoek waarmee grote aantallen proefdieren vervangen gaan worden.

Jij doet onderzoek naar leverziekten. De vraag is: komen leverziekten nou veel voor?

De meeste mensen weten dat leverschade kan ontstaan door overmatig drankgebruik. Dat de lever ook aangetast kan worden door overgewicht of een ongezonde leefwijze is veel minder bekend. Geschat wordt dat alleen al in Nederland een miljoen mensen diabetes type 2 hebben. Maar niet iedereen heeft dat door omdat er geen of vage klachten zijn. Mensen met overgewicht hebben vaak, naast deze vorm van suikerziekte,

ook een vervette of ontstoken lever en er kan zelfs leverschade ontstaan (zie kader). Dat betekent dat leverziekten een groot probleem vormen voor de volksgezondheid.

Maar volgt er dan geen genezing als mensen overstappen op een gezondere leefwijze?

Bijzonder is dat de negatieve effecten op de lever vaak blijven bestaan, zelfs als mensen meer gaan bewegen en overgaan op een gezonder voedingspatroon. We weten uit ander onderzoek dat medicijnen

in sommige gevallen wél kunnen zorgen voor herstel van de lever. Daarom zijn we hard op zoek naar een goede behandeling en is het zo belangrijk dat er een betrouwbaar model komt om op zoek te gaan naar goede medicijnen. Het model dat wij hier in Groningen ontwikkelen zal daarbij een belangrijke rol spelen.

Hoe zijn jullie erachter gekomen dat medicijnen wel voor een mogelijk herstel kunnen zorgen?

Voor de leverziekte hepatitis C was lange tijd geen goed geneesmiddel. Hepatitis wordt veroorzaakt door een virus. Dit virus zorgt voor ontstekingen aan de lever en daardoor krijg je verlittekening van de lever. Ontstekingen kunnen ook ontstaan bij leververvetting. Inmiddels zijn er geneesmiddelen ontwikkeld die het virus aanpakken dat de ontstekingen veroorzaakt. En wat zo bijzonder is; nadat het virus is verdwenen, lijkt ook het littekenweefsel af te nemen. Hieruit blijkt dat je met medicijnen de lever kan helpen om weer normaal te gaan werken.

Werden voor dit onderzoek in het verleden veel proefdieren gebruikt?

Een veel gebruikt model in dit onderzoek is helaas nog steeds de zogenaamde plofmuis. Deze muis is zodanig genetisch gemanipuleerd dat het dier nooit verzadigd raakt. Hierdoor ontwikkelt de muis overgewicht (obesitas) en een (mogelijke) vorm van leververvetting. Echter, in de praktijk is deze vorm van leververvetting haast niet te vergelijken met de menselijke variant. Dat betekent dat er veel proefdieren moeten worden gebruikt om ook maar enigszins een vergelijking te kunnen maken met het proces van leververvetting bij de mens. Het gebruik van proefdieren in deze vorm van onderzoek is tot nu toe geen succes gebleken. De medicijnen die bij

proefdieren goed werkten, bleken bij mensen geen effect te hebben. Dat is de reden waarom het zo belangrijk is dat een beter model wordt ontwikkeld waarbij gebruik wordt gemaakt van menselijk materiaal. Dat is beter voor mens én dier.

In het model dat jullie ontwikkelen wordt gebruik gemaakt van menselijk leverweefsel. Hoe komen jullie daaraan?

In ons model maken we gebruik van menselijk weefsel, restmateriaal dat beschikbaar is gekomen na een operatieve ingreep. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het verwijderen van een tumor in de lever waarbij door de ingreep altijd een klein randje (gezond) weefsel meekomt. Dat restweefsel gebruiken wij in ons model.

In het kort: van overgewicht naar leverziekten

Dit onderzoek richt zich op het ontwikkelen van een model waarmee op een efficiënte manier medicijnen kunnen worden ontwikkeld om leverschade te verhelpen. Hierbij gaat het om leverschade die is ontstaan door overgewicht. Door overgewicht kan vet zich in de levercellen ophopen. Dit kan leiden tot ontstekingen en vervolgens tot het ontstaan van verlittekening van de lever. Leververvetting geeft niet alleen ernstige schade aan de lever, maar vergroot ook het risico op hart- en vaatziekten en de ontwikkeling van leverkanker.

Hoe houden jullie dit menselijk leverweefsel in leven?

We hebben een uiterst geavanceerd apparaat dat het leverweefsel in dunne plakjes snijdt. Deze plakjes worden vervolgens in een chip geplaatst. Deze chip zorgt er niet alleen voor dat het weefsel wordt voorzien van voedsel en zuurstof, maar bootst ook andere

lichaamsprocessen na waardoor het weefsel onder optimale omstandigheden zo lang mogelijk in leven kan worden gehouden.

Dat vormt dan de basis voor een veel betrouwbaarder model?

Inderdaad. Zo hebben we een prachtig model om meer te weten te komen over

Voorbeelden van orgaanweefsel waarvan dunne plakjes zijn gemaakt

Vervolg

Leveronderzoek zonder proefdieren

het proces van leververvetting in de mens en kunnen we in een later stadium efficiënter zoeken naar mogelijke nieuwe medicijnen. Het mooie van dit model is ook dat de leverplakjes bestaan uit verschillende celtypes, net zoals de lever, waardoor een betrouwbaar model ontstaat van de echte menselijke lever.

Gaat dit model ook internationaal veel proefdieren vervangen?

Als je kijkt naar de directe effecten zal je zien dat dit model, op de langere termijn, veel proefdieren zal vervangen omdat de plofmuis dan niet meer nodig is. Maar er is nog een indirect effect dat ook op korte termijn heel veel dieren zal besparen. Er werken hier namelijk onderzoekers uit alle delen van de wereld. Op dit moment zijn hier zeven nationaliteiten vertegenwoordigd. In Vietnam, om

maar een voorbeeld te noemen, wordt heel anders gekeken naar het gebruik van proefdieren. De studenten die hier vertrouwd zijn geraakt met het gebruik van (proefdiervrije) in vitro technieken, gaan thuis niet meer aan de slag met dierproeven als ze eenmaal bekend zijn met de veel efficiëntere proefdiervrije manieren om aan de gewenste informatie te komen. Zij krijgen sowieso een heel andere en kritische kijk op het gebruik van proefdieren mee.

Wat is jouw verwachting voor de toekomst als het gaat om proefdiervrij onderzoek?

Steeds meer onderzoekers gaan over op in vitro onderzoek. Dat levert simpelweg veel meer informatie op. Het is moeilijk om hier getallen aan te koppelen, maar zodra bewezen is dat dit model betere resultaten

Help mee!

Hoe zijn onderzoek eruit gaat zien en welke mogelijkheden daarbij worden geschapen heeft Peter Olinga al helemaal voor ogen. Het is nu wel aan de achterban van Proefdiervrij om dit onderzoek ook echt mogelijk te gaan maken! Want, zoals Peter Olinga eerder al zei; 'Met het gebruik van humaan materiaal sta je veel dichterbij de mens', en dat is beter voor mens én dier!

oplevert, gaan steeds meer onderzoekers hiermee aan de slag. Wij zijn niet de enigen die werken aan de ontwikkeling van proefdiervrij onderzoek. Dat is een trend die steeds meer navolging vindt. Staatssecretaris Van Dam heeft onlangs tot doel gesteld dat Nederland in 2025 wereldleider moet zijn in het gebruik van proefdiervrije technieken. Daar wordt hier in Groningen hard aan gewerkt!

Bijzondere aflevering van Het Klokhuis over plastineren

In de uitzending van Het Klokhuis van 30 maart werd precies uitgelegd hoe het plastineren van dieren in zijn werk gaat. Door deze techniek blijft een overleden dier voor altijd intact. Zo vormt het belangrijk leermateriaal voor komende generaties dierenartsen.

Vroeger werden proefdieren speciaal gefokt en gedood voor anatomie- en chirurgie onderwijs aan de Universiteit Utrecht. Dankzij de donaties van overleden huisdieren via het dierdonorcodicil gebeurt dat tegenwoordig niet meer.

Hoe werkt dat eigenlijk, plastineren? In de uitzending van Het Klokhuis van 30 maart jongstleden wordt dat van begin tot eind uitgelegd. U kunt deze uitzending bekijken op bit.ly/donordier

Boekbespreking

Het dierenboek van Katie Scott en Jenny Broom

Met al die prachtige afbeeldingen en interessante dierenweetjes is Het dierenboek een echt 'salontafelboek' om elke dag van te kunnen genieten. Het is een papieren museum met de meest uitgebreide collectie levende dieren. Omdat de diersoorten in volgorde van de evolutie worden voorgesteld krijg je een

mooi beeld van de ontwikkeling van het dierenrijk door de tijden heen. Maar dat niet alleen, je krijgt ook een goed beeld van de meest bijzondere eigenschappen van de afzonderlijke diersoorten. Een genot om te lezen en doorheen te bladeren voor iedereen van 12 jaar en ouder.

Fund Humane4Animals

Sinds 2010 beheert Proefdiervrij het Fonds Proefdiervrij onderzoek. Met dit fonds financieren wij onderzoeken waarmee proefdieren vervangen worden. Sinds kort is een nieuw fonds in het leven geroepen, het Fund Humane4Animals. Dit fonds moet ervoor zorgen dat de nieuwe modellen ook commercieel aantrekkelijk worden en breder verspreid worden.

Nieuw onderzoek breder beschikbaar maken

Er komen mooie resultaten uit de onderzoeken die we met het fonds Proefdiervrij onderzoek financieren. Daarom is het des te belangrijker dat deze modellen door zoveel mogelijk wetenschappers in gebruik worden genomen. Daarvoor is het Fund Humane4Animals in het leven geroepen. Zodat met deze nieuwe modellen meer proefdieren vervangen gaan worden.

Waarom is het de taak van Proefdiervrij om daarin te investeren?

"Gewone" investeerders durven het risico om zo'n wetenschappelijk model op te pakken vaak niet aan. Zij blijven

met een afwachtende houding aan de kant staan. Dat is vooral voor de proefdieren erg jammer. Daarom zijn wij op dit moment samen met experts op het gebied van financieringsmodellen en duurzaamheid het Fund Humane4Animals aan het uitwerken. Met dit Fund willen we maatschappelijke investeerders motiveren om de stap naar innovatie wél mogelijk te maken. De reacties die we hebben ontvangen op dit initiatief zijn tot nu toe erg positief.

Win-win situatie

Het Fund Humane4Animals moet ervoor zorgen dat nieuw ontwikkelde proefdiervrije modellen vakkundig op de markt worden gebracht. Dat is niet alleen goed voor een innovatief

imago van Nederland, maar ook voor de Nederlandse economie en voor het scheppen van maatschappelijk verantwoorde werkgelegenheid. Als proefdiervrije modellen in productie kunnen worden genomen, betekent dat voor de onderzoeker of de instelling waar zo'n model is ontwikkeld, dat zij over geld beschikken om weer nieuw proefdiervrij onderzoek op te zetten. Zo ontstaat een win-win situatie voor zowel de onderzoeker, ontwikkelaar als de proefdieren!

Hoe staat het eigenlijk met Tumoren tegen tumoren

Het project "Tumoren tegen tumoren" is in 2014 van start gegaan. Prof. Jan Hoeijmakers, dr. Dik van Gent en dr. Julie Nonnekens hebben heel hard gewerkt aan het ontwikkelen van een model om kankermedicijnen te kunnen testen zonder dat daar proefdieren bij nodig zijn. Inmiddels is het project bijna afgerond en hebben ze mooie resultaten bereikt.

Het onderzoeksteam ontwikkelde een methode om van een stukje tumor heel dunne plakjes te snijden. Zo kan één stukje tumor wel twintig tot dertig plakjes opleveren. Die tumorplakjes kunnen ze nu al ongeveer een week in leven houden. In die periode kan een reeks van medicijnen en therapieën worden onderzocht.

Samenwerking met Medisch Centrum

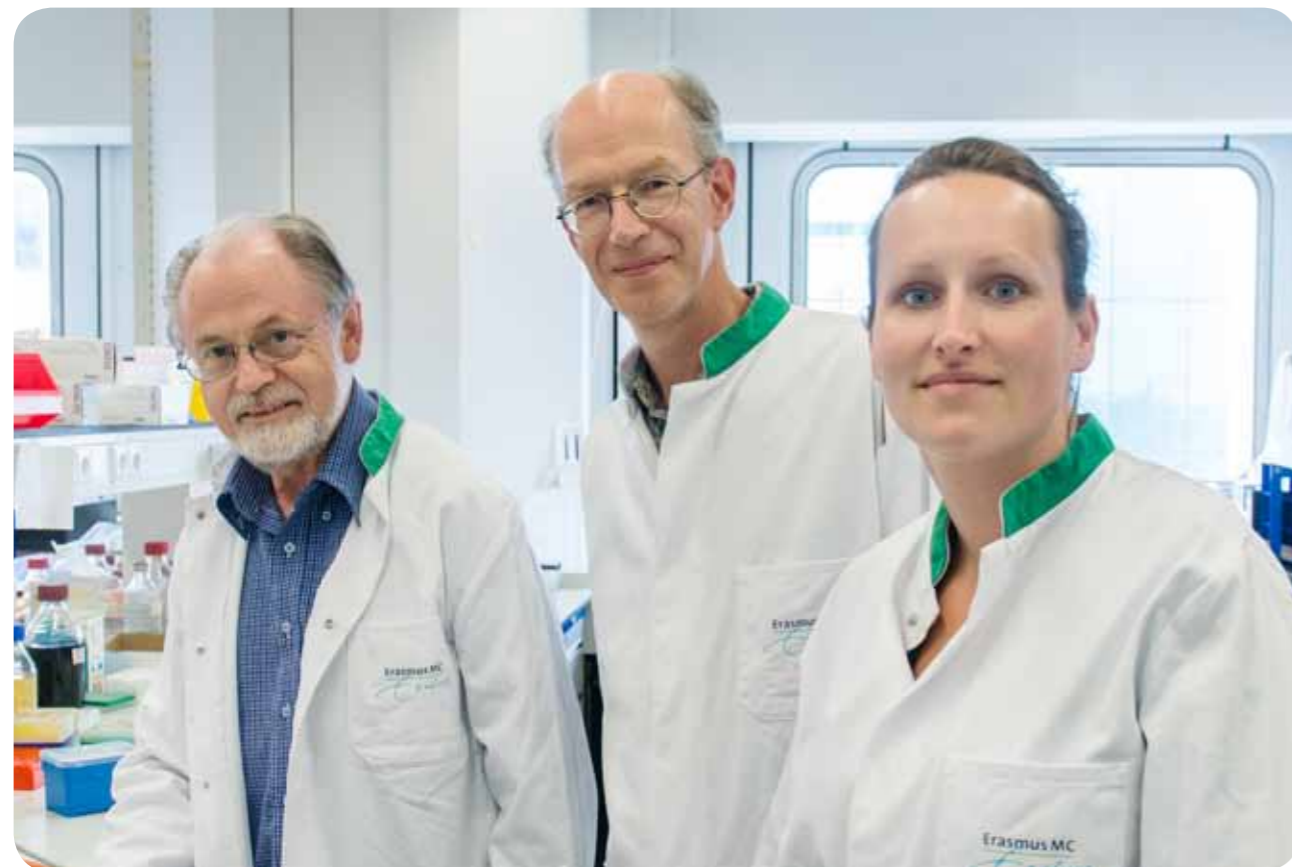
Voor dit onderzoek is goede communicatie met het ziekenhuis heel belangrijk; het team van prof. Hoeijmakers krijgt tijdig een seintje wanneer bij een patiënt

een tumor wordt verwijderd. Zo kunnen zij ervoor zorgen op tijd ter plaatse te zijn om een stukje van de tumor op te halen dat zij voor hun onderzoek gaan gebruiken. Dr. Julie Nonnekens geeft aan dat ze in de afgelopen jaren heel goede contacten heeft opgebouwd met de artsen waardoor ze tot nu toe altijd voldoende patiëntmateriaal had om onderzoek te doen.

Proefdiervrij onderzoek gaat internationaal

Dr. Dik van Gent werkt hard aan het doortesten van dit geweldige

proefdiervrije model om medicijnen tegen kanker te testen. Hij bezocht meerdere internationale congressen waar hij presentaties gaf over de tumorplakjes. Dik van Gent: "ik merk dat veel kankeronderzoek nog heel sterk is gericht op het gebruik van proefdieren. Ik probeer met mijn presentaties wereldwijd zoveel mogelijk onderzoekers te overtuigen en ze over te halen om ook proefdiervrij onderzoek te doen naar kanker". Proefdiervrij is dr. Van Gent daar heel dankbaar voor! Want proefdiervrij onderzoek met tumorplakjes is beter voor mens en dier!

Vlnr: prof. Hoeijmakers, dr. Van Gent en dr. Nonnekens

Oproep: fondsenwerwers voor Proefdiervrij

'Met geld kan je de wereld veranderen.', dat is het motto van de Triodos Bank waar Proefdiervrij zich bij aansluit. Je kunt prachtige ideeën hebben en mensen met nog mooiere ideeën tegenkomen, maar zonder financiering lukt het niet om deze plannen te realiseren. Wist u dat u hier een belangrijke rol in kan spelen?

Word fondsenwerfer!

We zijn voortdurend op zoek naar nieuwe wegen om geld te genereren voor nog meer proefdiervrij onderzoek. Natuurlijk helpt u, als donateur al geweldig door bij te dragen aan de vervanging van proefdieren. Maar zou u het leuk vinden, door gebruik te maken van uw eigen netwerk, fondsenwerfer te worden voor Proefdiervrij?

Tips voor onze nieuwe fondsenwerfers

Hierbij enkele tips om op te gaan treden als ambassadeur voor de proefdieren.

Bij uw werkgever

Wellicht zijn bij uw bedrijf mogelijkheden voor sponsoring en bent u in de gelegenheid om Proefdiervrij daar onder de aandacht te brengen. Een mooi voorbeeld gaf Marieke Cohen (zie kadertekst over bedrijfssponsoring).

Bij vermogensfondsen

Misschien kent u een vermogensfonds dat goed werk doet en misschien ook wel bereid is om een van onze projecten te steunen. Er zijn heel veel vermogensfondsen die in stilte goed werk doen. Zij hebben niet de behoefte om hun

activiteiten aan de grote klok te hangen. Dat maakt het soms lastig om deze fondsen te vinden. Heeft u een tip? Laat het ons weten!

Crowdfunding met uw collega's

Er zijn bedrijven die hun medewerkers betrekken bij hun MVO-beleid door hen de kans te bieden om op een bedrijfs-crowdfunding platform geld in te zamelen voor een goed doel. Vaak legt het bedrijf er dan een bedrag bij. "Met de pet rondgaan" is de oervorm van crowdfunding en werkt nog steeds uitstekend.

Onder vrienden en kennissen

U kunt gebruik maken van uw sociale netwerk. Zo kunt u uw vrienden en kennissen vragen om ons te steunen. Bij Proefdiervrij kunt u hiervoor materiaal opvragen. Bel 070 3062468 of mail info@proefdiervrij.nl.

Andere suggesties?

Mocht u meer of andere suggesties hebben, dan horen wij dat natuurlijk heel graag. U kunt deze mailen naar Angela Naber (naber@proefdiervrij.nl) of versturen per post.

Bedrijfssponsoring

Afgelopen december kreeg Proefdiervrij € 10.000,- van "Wij en de maatschappij", het goede doelenfonds van Nationale Nederlanden. Marieke Cohen heeft zich hiervoor sterk gemaakt. Heeft uw bedrijf ook zo'n fonds? Proefdiervrij hoort graag van u om te kijken of wij samen een aanvraag kunnen indienen.

Bijzondere giften

Professor Jan Hoeijmakers

Verjaarscadeau naar Proefdiervrij

Een jarige dame wenste voor haar verjaardag geen cadeau voor zichzelf. Ze vroeg haar gasten om bij te dragen aan het project Tumoren tegen tumoren van professor Jan Hoeijmakers. Dit leverde maar liefst € 350,- op! Prof. Hoeijmakers reageerde als volgt op deze gulle gift; "ik ben onder de indruk van het gebaar en vind het bijzonder dat de jarige deze bestemming voor haar verjaarscadeau heeft gekozen. We zijn enorm blij met de gift. We blijven ons best doen om proefdieren binnen ons onderzoek te vervangen door proefdiervrije onderzoeksmodellen."

Happy Nurse

Thuiszorgorganisatie 'HappyNurse' organiseerde in de maand februari een wel heel originele actie. In deze maand van de liefde kon je je geliefde verwennen met een chocoladereep vol puur geluk. 'HappyNurse' wilde met deze actie behalve mensen ook dieren geluk bezorgen. Een deel van de opbrengst ging naar het proefdiervrije project de Living Biobank. De actie bracht € 250,- op. Bedankt Happy Nurse voor de leuke actie en bedankt voor het mooie bedrag!

Bloemen op Wereldproefdierendag

Op 24 april was het Wereldproefdierendag. Een dag om er extra bij stil te staan dat in Nederland jaarlijks nog altijd meer dan 500.000 proefdieren gebruikt worden in onderzoek.

Gelukkig zijn er steeds meer wetenschappers die onderzoek doen zonder proefdieren. Deze onderzoekers doen baanbrekend werk als het gaat om het vervangen van proefdieren. Onze Angelica en Debby toerden door ons land om er een aantal persoonlijk te bedanken en een bloemetje te brengen.

Bekijk ook de filmpjes op bit.ly/bloemenop24april

Bedankt!

Dr. Claudia Wolschrijn met wie wij samen het dierdonorcodicil hebben opgezet.

Prof. dr. Robert Passier voor zijn werk aan een proefdiervrij hartspiermodel.

Dr. Abdoel El Ghalbzouri voor het ontwerpen van een proefdiervrij huidmodel.

Onderzoekers dr. Julie Nonnekens en prof. dr. Jan Hoeijmakers. Samen met dr. Dik van Gent hebben zij een nieuw testmodel voor kankermedicijnen ontwikkeld.

Victoria de Leeuw van het RIVM. Zij ontwikkelt samen met professor Aldert Piersma een proefdiervrij onderzoeksmodel naar de bescherming van ongeboren baby's tegen schadelijke chemicaliën.

Prof. dr. Pieter Hiemstra die samen met zijn team zorgt voor internationale verspreiding van het 3D longmodel dat zij ontwikkelden. Hierdoor kunnen wereldwijd duizenden proefdieren vervangen worden in longonderzoek.

Dr. Wiep Scheper voor het ontwikkelen van een nieuwe methode in onderzoek naar de ziekte van Alzheimer waarbij proefdieren niet meer gebruikt hoeven te worden.

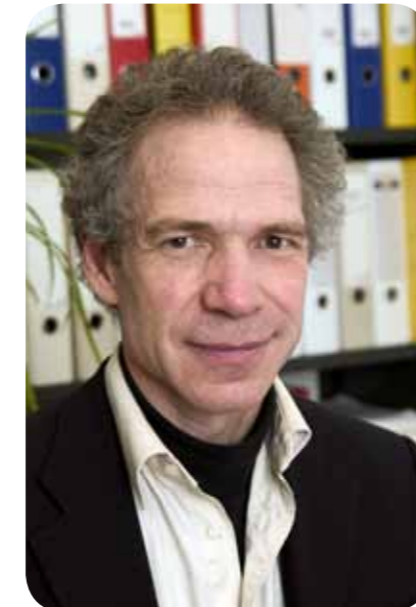

Prof. dr. Hans van Leeuwen en dr. Marjolein van Driel, voor het door hen ontwikkelde proefdiervrije botmodel tegen kanker.

Anderen aan het woord

Proefdiervrij heeft prof. De Cock Buning bereid gevonden om een inventarisatie te doen naar mogelijke proefdiervrije methoden in hiv-onderzoek

Ik ben Tjard de Cock Buning. Bij mijn benoeming in 1986 was ik de eerste professor in de wereld op het gebied van dierproefvraagstukken. In die tijd werden verhitte debatten gevoerd. Onderzoekers verdedigden hun dierproeven tegenover kritische geluiden uit de maatschappij,

waarbij Proefdiervrij een belangrijke spreekbuis was. Onderzoekers die proefdieren gebruikten vonden de bezwaren van dierenbeschermers vaak onzin en niet gebaseerd op wetenschappelijke feiten: "Pijnlijden door dieren, nooit bewezen!" Omgekeerd zagen de dierenbeschermers de onderzoekers als gevoelloze kille mensen die het blijkbaar aantrekkelijk vonden om dieren te kwellen met allerlei onduidelijke proefjes.

Als bioloog was ik net als de dierenbeschermers gefascineerd door alles wat leeft. Door mijn tweede studie filosofie zag ik dat de debatten over dierproeven vervuld waren met de boven genoemde vooroordelen van beide partijen. Hierdoor werd de stemming steeds grimmiger. In Engeland werden zelfs bomaanslagen gepleegd! Hoe zit het met de gebruikte argumenten? Voor een deel hebben beide partijen gelijk en voor een deel is het stemmingsmakerij of gewoon onzin. We weten bijvoorbeeld dat dieren wel degelijk pijn kunnen ervaren.

De oplossing in deze impasse heb ik gezocht in bijscholing. Door les te geven in zorgvuldig discussiëren. Zo hield ik onderzoekers een spiegel voor over hun goedkope debattrucjes om te winnen van de dierenbeschermers. Diezelfde trainingen gaf ik ook aan dierenbeschermers. Want, pas als beide partijen bereid zijn tot een gelijkwaardige dialoog, kan je ook ontspannen rond de tafel zitten en de gedeelde kritiek serieus nemen. Zodat je tenslotte samen naar oplossingen kan zoeken.

Op deze manier heb ik me ingezet om via deze dialogen te werken aan niet alleen een betere wereld voor proefdieren, maar ook aan meer zinvolle experimenten voor de zieke mens. In onderzoek naar een hiv-vaccin worden nog altijd veel apen gebruikt. Om het leven van apen te sparen en omdat het apenonderzoek nauwelijks vooruitkomt, inventariseer ik voor Proefdiervrij welke nieuwste technieken met menselijk weefsel en mensenproeven een betere aanpak zijn. Daar zijn zeker opties voor!

Wat opviel in Social Media

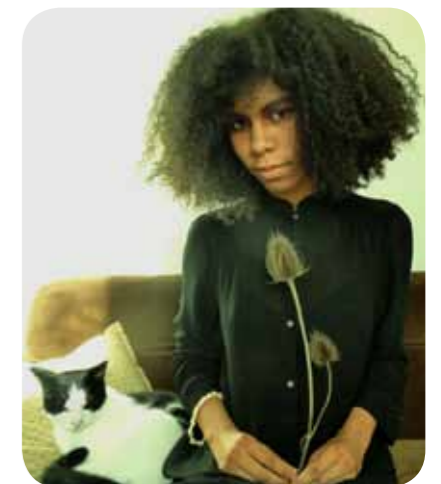
Petje af voor Aisha Halidu! Zij startte een petitie tegen het gebruik van proefdieren binnen onderzoek naar autisme.

Aisha is een vrouw met ASS oftewel een autisme spectrum stoornis. Dat was voor haar ook de reden dat ze naar het programma "het is hier autistisch" van Filemon Wesselink keek. Zij vindt onderzoek naar autisme zeer interessant en ook erg belangrijk, maar werd erg verdrietig van wat ze zag in dit programma; wetenschappers die testen doen met muizen om autistisch gedrag in kaart te brengen. Aisha besloot een petitie te starten om het Radboudumc

en andere onderzoekcentra te vragen om in onderzoek naar autisme nieuwe onderzoeksmodellen te gebruiken in plaats van proefdieren.

Binnen mum van tijd haalde Aisha 500 handtekeningen op. Haar wens is dat het er 750 worden. Wilt u helpen haar wens uit te laten komen?

Teken dan de petitie op onze website: www.proefdiervrij.nl/ik-startte-een-petitie/

De week van Saskia

'Hallo, mijn naam is Saskia Aan en ik ben een masterstudent aan de Vrije Universiteit Amsterdam (VU). Sinds februari ben ik bezig met mijn afstudeerstage bij Proefdiervrij. Tijdens deze stage hou ik me vooral bezig met het hiv-onderzoek en de mogelijke proefdier vrije methoden in dit type onderzoek.'

Maandag

Mijn dag begint altijd lekker vroeg. Om 6 (!) uur gaat mijn wekker af in Zaandam, opdat ik op tijd in Den Haag arriveer.

Dinsdag

Vandaag heb ik twee interviews voor het hiv project op de agenda staan. Eerst naar Zeist en daarna door naar Amsterdam. Het is een lange dag maar het levert een hoop informatie op. Door in gesprek te gaan met verschillende wetenschappers probeer ik een goed beeld te krijgen over het gebruik van proefdieren in hiv-onderzoek en het gebruik van proefdier vrije technieken in de toekomst.

Donderdag

Nu komt het minst leuke stukje van het voeren van interviews; het uittypen van de opnames van de interviews. Ik vind het vreselijk om mijzelf terug te horen! En wat kost het veel tijd. Het kost me bijna de hele dag om één interview uit te typen! 's Middags heb ik tussendoor nog even een overleg met Debby over het webinar dat we aan het plannen zijn over het hiv project.

Vrijdag

Na het uittypen van alle informatie maak ik een samenvatting van het interview en stuur ik deze op naar de geïnterviewde. Zo kan hij of zij controleren of alles klopt. En daarna begint het weekend met een welkomstkuffel van mijn liefste acrobaat Jamie! Op zaterdag heb ik mijn laatste waterpolowedstrijd van het seizoen. Dat wordt vroeg naar bed!

Woensdag

Vandaag heb ik mijn dagje op de VU. Ik heb daar een afspraak met professor De Cock Buning. Samen bespreken we hoe de interviews van gisteren zijn gegaan, hebben we het over verbeterpunten en bekijken we hoe we de verkregen informatie het beste kunnen presenteren.

Meer weten over dit onderzoek? Kijk op bit.ly/hivproefdiervrij

Gezocht: reporters voor Proefdiervrij!

Altijd al nieuwsgierig geweest naar wat er achter de schermen gebeurt bij Proefdiervrij? Dan is dit de kans om daarachter te komen! Wij zoeken reporters die actief zijn op een eigen blog/vlog/website en op hun eigen persoonlijke manier verslag willen doen van het reilen en zeilen van de wereld van Proefdiervrij.

Met ons op stap

Proefdiervrij is actief in veel verschillende werelden. We zijn op zoek naar reporters die met ons deze werelden in willen duiken door mee te denken, hun mening te geven en zich op een creatieve manier in te zetten voor de proefdieren.

Wat wij u aanbieden

Een van de werelden waarin Proefdiervrij heel actief is, is de wetenschap. Zoals u weet gaan wij het gesprek aan met wetenschappers en wij willen u hierbij betrekken. Dit zijn bijzondere momenten die we graag met u delen. Andere momenten waar u ook aan kan denken zijn het interviewen of filmen van een wetenschapper of het vastleggen van onze donateursdag.

Doe mee!

Als u mee wilt doen, stuur dan voor 21 juli een mail naar reitsma@proefdiervrij.nl waarin u uw interesse aangeeft (dieren

of de wetenschap) en op welke online kanalen u uw reports voor Proefdiervrij zou willen delen. Ook horen we graag wat uw persoonlijke creatieve ideeën zijn voor Proefdiervrij en waarom u vindt dat u onze reporter moet worden.

Begin augustus starten we met de reporter gesprekken. We kijken ernaar uit om u te ontmoeten!

Wetenschappers ontmoeten

Schrijven voor ons magazine

Herkent u zichzelf hierin?

Wij zoeken reporters die:

- Een eigen blog/vlog/website hebben en actief zijn op social media
- Een persoonlijke reporterstijl hebben die past bij Proefdiervrij
- Geïnteresseerd zijn in duurzame oplossingen voor het vervangen van proefdieren
- Hart hebben voor dieren
- Een creatieve geest hebben

Verslag doen van donateursdagen

Lezersvraag

Waarom lees ik zo weinig over lobbywerk van Proefdiervrij?

In onze magazines leest u vaker 'dat we actief aan het lobbyen zijn'. Dat betekent dat we in gesprek zijn met politici om hen onder andere te overtuigen van het belang van de ontwikkeling van proefdierlijke onderzoeksmethoden.

We kunnen ons goed voorstellen dat u, vooral met het oog op de voorbije verkiezingen, meer informatie van ons had willen krijgen over de stellingname van individuele Kamerleden. Dat wij geen verslag doen van deze gesprekken

heeft te maken met de gedragsregels die gelden voor dit soort onderhandelingen. Een politicus moet namelijk de kans krijgen om met zijn standpunt naar buiten te komen op het moment dat hij of zij het grootste effect kan veroorzaken. Dan is het niet handig dat diens mening al 'op straat' ligt.

Maar jullie hebben toch een belangrijke stem in de Kamer door de vertegenwoordiging van de Partij voor de Dieren? Dan hoeft je toch niet ook nog eens in gesprek met al die andere politici?

Dat de PvdD in de Tweede Kamer zit is natuurlijk geweldig. Dankzij hun werk is al veel bereikt voor de dieren. Echter, voordat een maatregel kamerbreed wordt aangenomen, moeten we ook de Kamerleden van zoveel mogelijk andere partijen overtuigen van het belang van deze maatregel.

Mooie dingen uit het buitenland

In 1970 werd in het Verenigd Koninkrijk de "Dr Hadwen Trust for Humane Research" opgericht. Dit fonds zet zich sinds die tijd in om proefdieren in biomedisch onderzoek te vervangen door humane technieken.

Begin april 2017 maakte de organisatie bekend haar naam te veranderen in Animal Free Research UK (Proefdierlijk Onderzoek Verenigd Koninkrijk). Met deze naam hoopt ze haar missie duidelijker te maken: het vervangen van alle dierproeven door proefdierlijke methoden die relevant zijn voor de mens.

In Groot-Brittannië worden maar liefst 4 miljoen proefdieren per jaar gebruikt, dus het fonds heeft nog heel wat te doen. Wij zijn heel blij dat deze organisatie zich hier op zo'n positieve manier voor inzet. Wat wij doen in Nederland, doen zij in Engeland: samen werken we aan een proefdierlijke toekomst die beter is voor mens en dier!

Historisch materiaal

Het is hoog tijd dat proefdierlijk onderzoek ook wordt ingezet binnen hiv-onderzoek. Lees hier meer over op bit.ly/aidshivproefdierlijk en teken onze petitie aldaar!

Dat handtekeningenacties wel degelijk succesvol zijn, bewijst dit historisch overzicht van Proefdierlijk acties in het verleden.

In 1991 werd een tekenwedstrijd uitgeschreven en werden Europawijd 2,5 miljoen handtekeningen opgehaald voor een Europees verbod op dierproeven. Deze zijn nog datzelfde jaar aangeboden aan het Europese Parlement. Zoveel handtekeningen was echt een recordaantal in die tijd!

In december 1993 vloog een vliegtuig met 130.000 handtekeningen aan boord van Rotterdam naar vliegveld Zaveltem. De handtekeningen waren gericht tegen het transport van in het wild gevangen apen naar Europese laboratoria. Europarlementariër mw. May-Weggen nam de handtekeningen in ontvangst. In 1994 kwam een Europees verbod op deze afschuwelijke transporten.

Als gevolg van regeringsplannen om te korten op de ontwikkeling van alternatieven voor dierproeven werden in 1995 dertigduizend handtekeningen aangeboden aan minister Terpstra. Nog datzelfde jaar werd vier miljoen gulden beschikbaar gesteld voor onderzoek naar proefdierlijk onderzoek.

De Franse regering had een proces aangespannen tegen de EU tegen een mogelijk verbod op dierproeven voor cosmetica. Op 13 februari 2004 bracht Proefdierlijk een bezoek aan de Franse ambassade in Den Haag om ruim tienduizend handtekeningen aan te bieden. Op deze dag, voorafgaand aan Valentijnsdag, riepen wij de Franse regering op om hun hart te laten spreken voor de dieren. Op de stoep werd een compleet Frans terras nagebouwd.

In 2004 lagen er opnieuw plannen om te korten op de ontwikkeling van alternatieven voor dierproeven. Ruim veertigduizend mensen tekenden de petitie 'teken hier, red een dier'. Voor alle kamerleden lag een Ledgloeilamp klaar zodat ook bij hen een lampje zou gaan branden. En dat gebeurde! Het onderzoek naar alternatieven ging door.

Tip: Heeft u het blad gelezen, leg het bijv. in de wachtkamer van de huis-/dierenarts of op de leestafel in de bibliotheek.

Bestel nu proefdierervrije artikelen

Op deze pagina vindt u een selectie van de artikelen van Proefdierervrij.

A. Jouw dierschilderij

Een olieverfschilderij (10x10cm) van jouw huisdier aan je muur? Dat kan! Jeanne van Lier-Haring schildert portretten van huisdieren. Stuur een scherpe foto naar vandenende@proefdierervrij.nl, dan maakt zij een mooi olieverfportret van het dier. € 24,95

BEDRAG

B. Babyslofjes

Betty-Lou Luyken haakt de allerschattigste slofjes voor de aller-allerkleinsten! Panda, varken en konijn. € 6,95

C. Verjaardagskalender

In het kader van een afstudeerstage maakte Lyza Mazur deze prachtige verjaardagskalender. Met deze kalender (formaat A5) helpt u mee om het proefdierenleed terug te dringen. € 16,50

D. Sleutelhanger

Hanneke Rosenbrand figuurzaagt deze houten sleutelhangers. Voor dagelijks gebruik, de sleutelbos van de burens of als decoratie in de auto! Keuze uit kat, muis of konijn. € 3,95

E. Armband met inscriptie

Tamara van Vugt maakt schitterende koperen armbanden met inscriptie. Stuur de naam van het dier naar vandenende@proefdierervrij.nl dan krijg je deze binnen enkele weken toegestuurd! € 15,95

F. Potloodolifant

Annette Ophorst staat met familie en vrienden klaar om nieuwe olifantjes bij te haken. Elke schrijfklus wordt een feestje met zo'n olifant op het potlood! € 2,95

G. Halskettingen

Nel Bruser maakt voor Proefdierervrij de feestelijkste halskettingen in de kleuren zalmroze, turquoise, taupe, groen en lichtgeel. € 13,95

H. Geurzakjes

Yvonne Verboekend maakt geurzakjes voor een heerlijk geurende linnenkast in de kleuren wit en beige! € 7,95

Ondergetekende machtigt hierbij Proefdierervrij om éénmalig onderstaand bedrag te incasseren

Rekening

Naam

m/v

Straat

Postcode/plaats

Handtekening

Op www.proefdierervrij.nl vindt u meer artikelen van vrijwilligers. Met hun hobby helpen zij Proefdierervrij in de strijd tegen proefdierenleed.

Stuur deze bon naar: Proefdierervrij, Groot Hertoginnelaan 201, 2517 ES Den Haag.